

Lovforslagets Beviskjendelse medfører saaledes, uanset at den ikke fordelser Bevisbyrden, ganske de samme Ulemper som den tidligere tydfte, og naar Lovforslaget har forsøgt at værges sig herimod ved i § 179 at foreskrive, at Beviskjendelsen ikke er „bindende for Retten ved dens endelige Paakjendelse af Sagen“, saa har Processkommissionen ikke kunnet undgaa at indrømme, at det Modfatte dog maa blive Tilfældet, idet i sammes Motiver S. 90, efter at det først er betonet, at Beviskjendelsen ikke kan forandres af Retten, siges: „Vel medfører det, at Retten kan blive nødt til at affige en endelig Dom, hvis Uholdbarhed i Forveien er Retten selv indlysende, fordi den hviler paa en urigtig Beviskjendelse“. Til Beroligelse hedder det vel strax efter (L. c.): „at Spørgsmaalet om, hvad der behøver at bevises, vil i Reglen ikke være meget tvivlsomt eller vanskeligt“, og at der er „ringe Sandsynlighed for Feilagtigheden af en Beviskjendelse“; men vi se ikke, hvorledes saadanne Ytringer skulde hævde nogen Berettigelse, aldenstund en mangeaarig Erfaring i Tydsland, Beviskjendelsens Hjem, netop har vist det Modfatte og forlængst — ikke først ved Rigsloven af 30te Januar 1877 — ført til Beviskjendelsens Afstæffelse. Det hedder herom i Motiverne (S. 400) til bemeldte Rigslov: „Loven, ikke Domstolen, siger Parterne, hvad de have at bevise for at gennemføre deres Paaastande, og hvem af dem, der har at bevise dette, ligesom Loven, ikke Domstolen, belæerer Parterne om, hvad de have at anføre til Begrundelse af deres Paaastande og til at imødegaa Modpartens Paaastande“. Hvad der udtales i disse Sætninger er, som bekjendt, ganske stemmende med vor gjældende Ret. Vi komme tilbage til, at det i Regjeringsmotiverne siges, at Rettsudviklingen i Tydsland „netop har tilbagelagt den Vej, som vi skulle gaa“. Nu hos os at indføre Lovforslagets Beviskjendelse vilde ifølge det Udviklede være ensbetydende med i dette Stykke at betrade den Vej, som man i Tydsland har forladt, for i Principet at komme over til, hvad der gjælder hos os. Endnu kan bemærkes, at Lovforslaget har adopteret ikke alene den tidligere tydfte Beviskjendelse, men tillige dens Stedfortræder, Bevisbeslutningen, sidstnævnte dog med den Forskjel (§§ 181—82), at Lovforslaget kun undtagelsesvis vil tillade Parterne at betjene sig af andre Vidner eller overhovedet af andre Bevisligheder end dem, hvis Førelse Retten ved Bevisbeslutningsdecretet har tilstedet. Som en Modfætning hertil kan fremhæves, at „Forslag til Lov om Strafferetspleien“, §§ 293 jfr. 273, indrømmer Parterne Ret til at før

Vidner, som Retten har nægtet at indkalde, forudsat at de anmeldte dem betimelig og selv betofte dem førte.

Gaa vi dernæst over til at omtale Lovforslagets § 267, da skjønt vi ikke bedre, end at den Forskrift, der indeholdes i samme, er uforenlig med Lovforslagets Dispositioner med Hensyn til Beviskjendelsen. Vi sigte herved til den Forskrift i § 267, at Landsretten i sin Dom skal ikke alene nødtvungen gjøre Rede for, hvorvidt de Kjendsgjerninger ere bevisste, paa hvilke den bygger sin egen Dom, men tillige skal udtale og afgjøre, hvorvidt ogsaa saadanne Kjendsgjerninger ere bevisste, som enten en Part udtrykkelig forlanger en saadan Udtalelse om, eller som Landsretten, uagtet den ikke selv har anset dem for relevante, dog skjønter, at Høiesteret mulig kan tillægge Betydning. Da det nemlig er Beviskjendelsens Opgave, „at fastsætte, hvad der efter de fra Parternes Side foreliggende Udtalelser behøver at bevises“ (Processkommissionens Motiver S. 10), og da fremdeles ifølge §§ 180—182 enhver Part dernæst har „at opgive, hvilke Beviser han ifølge den affagte Kjendelse agter at benytte“, hvorefter Retten ved en ny Kjendelse afgjør, hvilke af de af Parterne opgivne Beviser det kan tillades dem at gjøre Brug af (§ 181 a.), saa følger heraf, som alt tidligere berørt, at Parterne ikke kunne faae Udgang til at føre andre Beviser end for de i Landsrettens Beviskjendelse som relevante betegnede faktiskke Omstændigheder. Landsretten vil saaledes, naar den skal affige sin Dom, staa uden Midler til at udtale nogen Mening om Rigtigheden eller Urigtigheden af andre af Parterne anbragte, men af Retten som irrelevante ansete Fakta af den simple Grund, at ingen Bevisførelse med Hensyn til disse har kunnet finde Sted. Angaaende denne Modsigelse imellem Beviskjendelsens Betydning og Virkning og de Krav, § 267 i ovenanført Retning stiller til Landsrettens Dom, finder man i Processkommissionens Motiver, Side 122, udtalt, at man kan „være overbevist om, at de i § 267 stillede Fordringer til Landsrettens Dom ikke i Praxis ville foranledige nogen Vanskelighed“, at „det tværtimod vistnok i det virkelige Liv er meget let at se, hvilke Omstændigheder der muligvis kunde komme i Betragtning ved Høiesteret“. Smidlertid turde ogsaa vor Erfaring fra „det virkelige Liv“ godtgjøre netop det Modfatte. Afdoede Advokat Broel, hvis Vidnesbyrd maa være hævet over enhver Tvivl, skriver nemlig herom i sit dissenterende Botum (Processkommissionens Motiver, Side 21): „Det tør næsten anses for en Undtagelse, at en Sag kommer for